

Byggnadsminnesförklaring av Matsgården på fastigheten Östbjörka 32:10,
Rättviks socken och kommun.

(2 bilagor)

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länstyrelsen beslutar med stöd av 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen (KML) att förklara Matsgården i Östbjörka, Rättviks socken och kommun för byggnadsminne.

Länstyrelsen meddelar enligt samma lag och kapitel, 2 § följande skyddsbestämmelser:

Skyddsområdet omfattar fastigheten enligt situationsplanen (bilaga 2a). Skyddsbestämmelserna omfattar de byggnader och anläggningar som markerats med nr 1 - 17 på situationsplanen (bilaga 2b):

1. Byggnaderna 1 - 13 får inte rivas, flyttas, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
2. I byggnadernas inre får inte ingrepp göras i stomme, ursprunglig rumsindelning eller fast inredning.
3. I byggnad nr 1 och nr 2 får dessutom inte göras ingrepp i eller ändring av ytskikt såsom målningar och tapeter m m.
4. Anläggningar, markerade med nr 14, 15, 16 och 17 skall underhållas så att de inte förfaller.
5. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
6. De områden kring byggnaderna och anläggningarna som på situationsplanen (bilaga 2a) avgränsas med röd linje skall hållas i ett sådant skick att byggnadsminnets karaktär inte försvakas. Nybyggnader får inte ske inom dessa områden.

Samråd skall ske med länsstyrelsen i frågor som rör underhåll och vård av byggnader, anläggningar och område.

Om särskilda skäl föreligger för att ändra byggnadsminnet i strid mot skyddsbestämmelserna får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till sådana förändringar.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Frågan om byggnadsminnesförklaring väcktes 2003-05-23 av Nordiska museet.

Matsgården i Östbjörka är belägen i sydöstra delen av byn Östbjörka, ca 8 km norr om Rättviks samhälle.

K-E Forsslund besökte gården 1918 i samband med sitt arbete "Med Dalälven från källorna till havet" och återgav några av målningarna samt manbyggnaden. Under sin omfattande byinventering i Dalarna uppmärksammade Sigurd Erixon gården 1926. Eftersom Matsgården utgjorde en homogen fyrkantbyggd gård med rikt månghussystem, planerade Sigurd Erixon att gården skulle flyttas och sättas upp på Skansen som en representant för Nedansiljans byggnadskick på 1700-talet. Eftersom Skansen inte hade plats för mer än en dalagård, genomfördes aldrig flytten. Istället inköptes gården med inventarier 1931 av Nordiska museet.

Gården och tomten delas av den gamla bygatan som går i SV-NO riktning i anläggningens södra del. Norr om bygatan återfinns gårdsbebyggelse med 11 hus samlade kring en rektangulär gräsbevuxen gårdsplan. I södra delen, mot bygatan finns fruktträd och en anläggning med humle- och kryddväxter. På båda sidorna om gården, mot väst respektive öst, finns brunnar. Norr om gårdsfyrkanten står en kalkbod med intill uppställd rokarl. Syd(ost) om bygatan står en kornlada med tillbyggd hackbod.

Matsgården kan härledas till 1600-talets mitt. Under de närmaste två århundradena (1700- och 1800-talen) formas gården. Den yngsta byggnaden på gården är den svinstia (byggnad nr 11) som är uppförd under 1890-talet. Alla byggnader är timrade, förutom tillbyggnaden till foderboden och stallet (byggnad nr 9) som består av rödmålad locklistpanel. Mangårdsbyggnaden (byggnad nr 1) och bagarstugan (byggnad nr 2) är rödmålade. Knutskallarna till härbret (byggnad nr 5) är rödmålade. F ö består byggnadsbeståndet huvudsakligen av byggnader i

Postadress	Gatuadress	Telefon	Telefax	Postgiro
791 84 FALUN	Åsgatan 38	023-81000	023-81118	3 51 90 - 8

grått timmer eller timmer som tidigare varit rödmålat. På vedlidret (byggnad nr 6) är taket täckt med pärt. Övriga tak är täckta med takbrädor eller takved. Gården omgärdas mot norr, väster och öster samt till delar mot syd av gårdsgård.

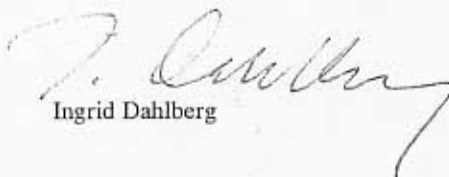
MOTIVERING TILL LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Matsgården i Östbjörka representerar ett ovanligt intakt exempel på en nordsvensk gård med månghussystem och ett flertal byggnader för olika funktioner. Byggnadsbeståndet speglar på ett pedagogiskt sätt en gårds utveckling från 1600-talets mitt till runt sekelskiftet 1900.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten enligt bilaga 1.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit landshövding Ingrid Dahlberg, beslutande, rättsenhetschef Sten Carlborg, länsarkitekt Lars G Ingelström och länsantikvarie Ulf Löfwall, föredragande.

Ingrid Dahlberg

Ulf Löfwall

Bilagor:
Hur man överklagar
Situationsplan

Kopia till:
Byggnadsnämnden i Rättviks kommun
Kulturnämnden i Rättviks kommun
✓ Riksantikvarieämbetet (med bilagor)
Dalarnas museum
Plan- och beredskapsenheten

Postadress	Gatuadress	Telefon	Telefax	Postgiro
791 84 FALUN	Åsgatan 38	023-81000	023-81118	3 51 90 - 8

Hur man överklagar hos Länsrätten

Om Ni vill överklaga beslutet skall Ni skriva till Länsrätten. *Dock skickas eller lämnas skrivelsen till Länsstyrelsen, 791 84 FALUN*, som måste ha fått Ert överklagande *inom tre veckor* räknat från den dag då Ni fick del av beslutet. Annars kan överklagandet inte tas upp till prövning. Om klaganden är en part som företräder det allmänna, exempelvis en kommunal nämnd, gäller dock att överklagandet skall ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen skall Ni tala om

- * vilket beslut som Ni överklagar, till exempel genom att ange ärendets diarienummer (dnr),
- * varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt,
- * hur Ni vill att beslutet skall ändras.

Ni skall även ange

- * Ert namn samt postadress och telefonnummer.

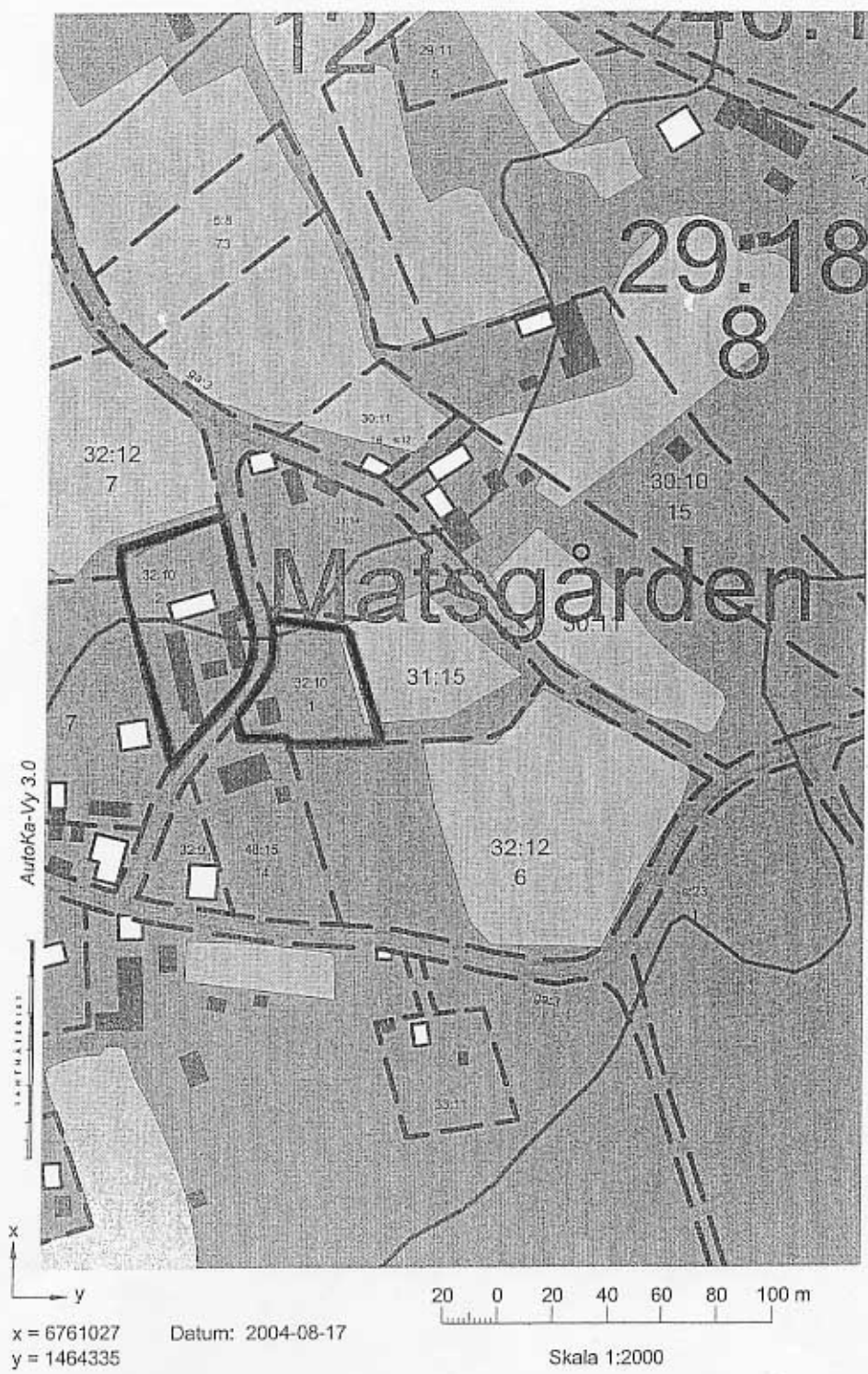
Skrivelsen skall vara undertecknad av Er. Om Ni anlitar ombud kan i stället ombudet underteckna skrivelsen. I så fall skall fullmakt för ombudet sändas med.

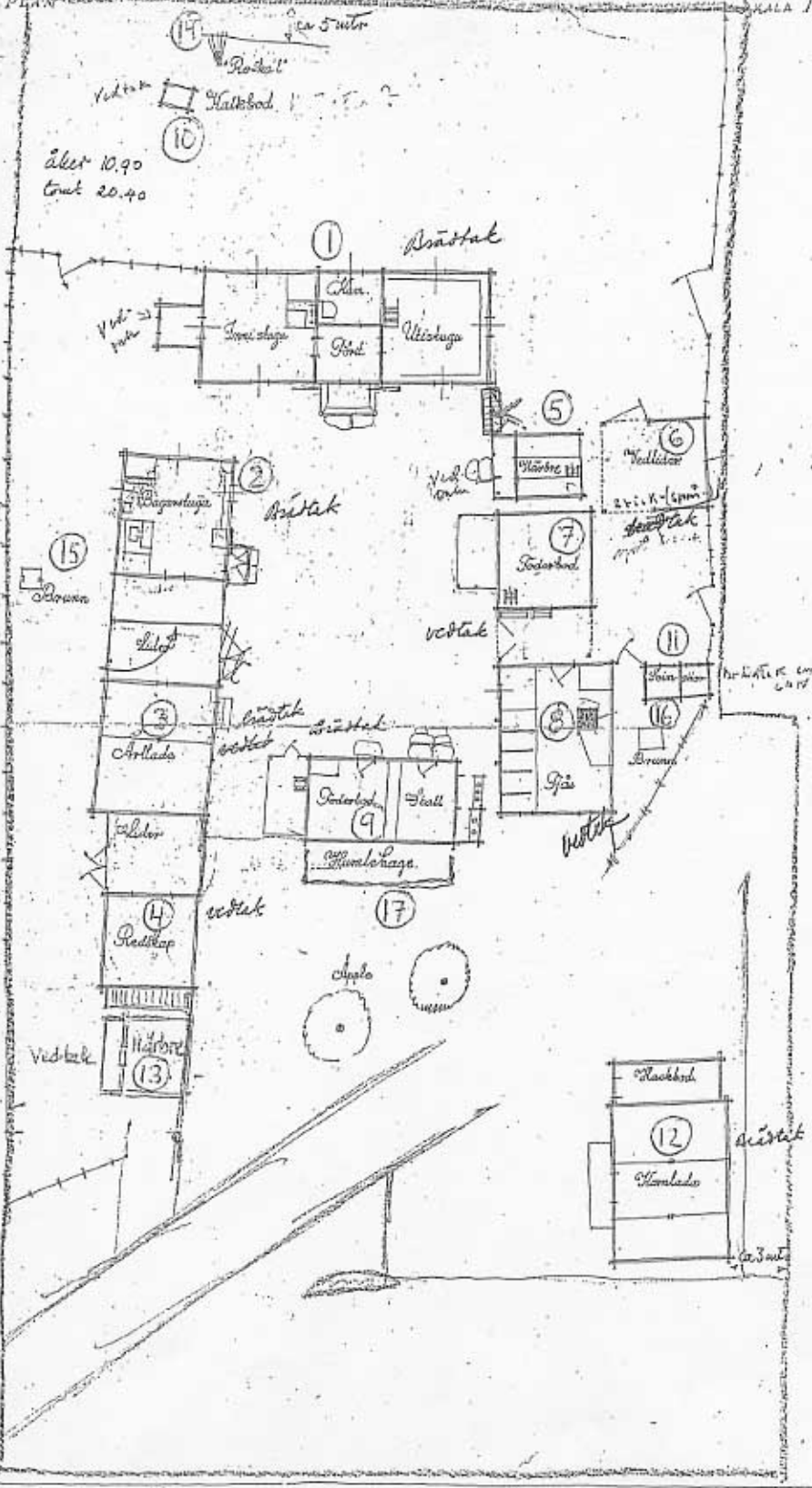
Handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt bör skickas med skrivelsen.

Överklagandet prövas av Länsrätten. Om Länsstyrelsen inte ändrar sitt beslut som Ni begär och om Er skrivelse kommit in i rätt tid kommer den att sändas över till Länsrätten.

Om Ni behöver fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till Länsstyrelsen, telefon 023 - 810 00.

Formulär 1

Kompletteringar och
 ändringar gjorda
 av Länstypografen
 i aug - 04.